

लोकं स्थापयतस्तौ वृषणवसू हे अश्विनौ दुःशंसो दुष्टमपवादं शंसति कथयति
दुःशंसोऽपवादिता रिपुः शत्रुः मर्त्यः मनुष्यः परः असम्बद्धः अन्तरः सम्बद्धः स्व-
कीयोऽपि ईदृशो मर्त्यो यत् यमिन्द्रं न आदधर्षीत् न आधृष्ययात् न पराभूयात् ।
स्वजनोऽस्वजनोऽपि रिपुः पिशुनोऽपि यमिन्द्रं पराभवितुं न शक्त इत्यर्थः । जि-
धृषा प्रागल्भ्येऽस्माद्वातोर्ध्वं लुगन्ताहृतृप्रत्ययः ॥ ८२ ॥

ता न आर्वोढमश्विना रयिं पिशंगसंदृशम् । धिष्या वरिवोविदम् ॥ ८३ ॥

हे धिष्या धिष्यौ धिष्याग्नित्रूपौ धातारौ वा हे अश्विना युवां नोऽस्माकं रयिं
धनमावोढमावकृतम् आनयतमित्यर्थः वरुतेर्लुङि परस्मैपदे मध्यमद्विवचनम् ।
कीदृशं रयिं पिशंगसंदृशं पिशंगं पीतं सम्यक् दृश्यते तत्पिशंगसंदृशम् पीतवर्णं
सुवर्णमित्यर्थः । तथा वरिवोविदं वरिवो धनं विन्दति प्राप्नोति वरिवोविदस्तम्
विद् लाभे इगुपधेति [पा० ३.१.१३२.] कः । यच्च धनं धनान्तरहेतुभूतं भवती-
त्यर्थः ॥ ८३ ॥

पावका नः सरस्वती वाजिभिर्वाजिनीवती । यज्ञं वष्टु धियावसुः ॥ ८४ ॥

मधुहन्दोदृष्टाः सरस्वतीदिवत्यास्तिस्रो गायत्र्यः । सरस्वती नोऽस्माकं यज्ञं
वष्टु कामयतां वश कालौ यो यदिहति स तत्प्रति गहति अस्मद्यज्ञं प्रत्यागह-
वित्यर्थः । कीदृशी सरस्वती पावका पावयित्री पवनं पावः शोधनम् घञ् पावं
कायति कथयति पावका आतोऽनुपसर्गे कः [पा० ३.२.३.] । वाजिभिर्वाजिः अन्नैः
वाजिनीवती वाजा अन्नानि विगृह्णते यस्यां सा वाजिनी यज्ञक्रिया वाजिनी वि-
द्यते यस्याः सा वाजिनीवती यज्ञक्रियाधिष्ठात्री । धियावसुः धिया कर्मणा वसु ध-
नं यस्याः सा धियावसुः हान्दसस्तृतीयाया अलुक ॥ ८४ ॥

चोदयित्री सूनृतानां चेतन्ती सुमतीनाम् । यज्ञं दधे सरस्वती ॥ ८५ ॥

सरस्वती यज्ञं दधे धारयति । कीदृशी सूनृतानां प्रियं सत्यं सूनृतं प्रियसत्य-
वचनानां वेदत्रयीशब्दानां चोदयित्री प्रेरयित्री चुद प्रेरणे णिजन्तात्तृच् ततो डीप् ।
सुमतीनां शोभनानां बुद्धीनां चेतन्ती चेतयन्ती प्रकटयन्ती सुमतिदात्रीत्यर्थः हन्द्-
स्युभयथेति [पा० ३.४.११७.] शपोऽप्यार्धधातुकवाप्तिचो लोपः ॥ ८५ ॥